

Kuntalaisaloite poikkeusluvan hakemisesta saostus- ja umpikaivolietteiden kuljetusjärjestelmästä

104/14.05/2021

KH 18.01.2022 § 8

Pälkäneen kunnalle on saapunut kuntalaisaloite, jonka mukaan Pälkäneen kunnan tulisi laatia alueelliselle jätehuoltoviranomaiselle poikkeuslupahakemus, jolla kunta haluaa poiketa kunnan järjestämästä kuljetusjärjestelmästä sako- ja umpikaivolietteiden osalta. Aloitteessa edellytetään, että Pälkäneen kunnan tulee hakemuksen tietojen keräämisessä ja esittämisessä noudattaa erityistä huolellisuutta. Aloitteessa todetaan, että Pälkäneen hakiessa poikkeusta alueellisen jätehuollon kyseistä asiaa koskevasta päätöksestä vuonna 2015, on kunta toimittanut selvityksessä vajavaiset tiedot, vaikka kaikki tiedot olisivat olleet saatavilla. Aloitteen mukaan vajavaisista selvityksistä johtuen Pälkäneelle ei myönnetty poikkeusta ja alueella on voimassa kunnan järjestämä sako- ja umpikaivolietteiden kuljetus.

Pälkäneen kunnassa jätevalvonta-asiat kuuluvat teknisten palveluiden alaisuuteen, ympäristönsuojelupalveluihin. Vastauksen aloitteeseen on valmistellut ympäristönsuojelusihteeri Elina Heinonen.

Jätelain (646/2011) 32 §:n mukaan vakinaisessa asumisessa, vapaa-ajan asumisessa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvän jätteen jätehuolto on järjestettävä kunnan toimesta. Jätelain mukaan kiinteistön haltijan tai muun jätteen haltijan on 41 §:n mukaisesti luovutettava kunnan vastuulle kuuluva jäte kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoaikaan. Jätelain ja Alueellisen jätehuoltolautakunnan (ent. jätehuoltojaosto) hyväksymien kunnallisten jätehuoltomääräysten mukaisesti kaikkien asuinkäytössä olevien kiinteistöjen on liityttävä kunnan jätehuoltojärjestelmään. Nämä määräykset koskevat muun kunnan vastuulle kuuluvan jätteen ohella myös sako- ja umpikaivolietteitä.

Lietteet kuuluvat kunnan jätehuollon järjestämismvastuulle eli kunnan tehtävä on huolehtia mm. keräyksestä, kuljetuksesta ja käsittelystä. Kunnan tehtävänä on päättää, hoidetaanko lietteiden kuljetus kunnan järjestämänä vai kiinteistön haltijan järjestämänä. Koska Pälkäneen kunnan alueella jätehuoltoviranomaisena toimii alueellinen jätehuoltolautakunta, teki jätehuoltolautakunta 24.4.2013 päätöksen, jonka mukaan 1.1.2017 alkaen lietekuljetukset toteutetaan kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Kuntien oli mahdollista hakea poikkeusta tästä päätöksestä 1.1.2015 mennessä ja Pälkäneen kunta oli yksi poikkeusta hakeneista kunnista. Pälkäneen hakemuksen kohdalla päätös tehtiin 30.9.2015, eikä poikkeusta myönnetty. Sekä alueellisen jätehuoltolautakunnan päätöksestä siirtyä kunnan järjestämään lietteenkuljetukseen, että kielteisestä päätöksestä poikkeushakemukseen valitettiin, mutta valitukset hylättiin. Päätökset ovat lainvoimaisia. Hämeenkyrön kunta haki sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmän muuttamista jätehuoltolautakunnalta 27.6.2018. Jätehuoltolautakunta jätti hakemuksen tutkimatta ja samalla päätöksessään 12.12.2018 § 51 linjasi, että sako- ja umpikaivolietteen jätteenkuljetusta koskevaa asiaa ei oteta enää uudelleen arvioitavaksi jätehuoltolautakunnan toimialueella. Päätöksestä valitettiin Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, joka päätöksessään on

todennut, että jätelaissa ei ole säädetty, että jätehuoltolautakunnan tulisi yksittäisen, yhteisen jätehuoltolautakunnan toimintaan osallisen, kunnan vaatimuksesta uudelleen käsitellä jätteenkuljetusta koskevaa asiaa.

Alueellinen jätehuoltolautakunta on jätelain 43 §:n mukaisesti siirtänyt jätehuollon järjestämisen kuntien jäteyhtiön, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n hoidettavaksi. Täten yksityiset kuljetusyritykset eivät enää saa ottaa kuljetettavakseen kunnan vastuulle kuuluvaa jätettä, kuten sako- ja umpikaivolietettä. Pälkäneen kunnan alueella on kuitenkin edelleen melko aktiivisesti toiminut paikallisia kuljetusyrittäjiä, jotka ovat ottaneet lietteitä kuljetettavakseen. Kiinteistön omistajat eivät saa luovuttaa jätettä muiden kuin kunnan tai kunnan lukuun toimivan jätteen kuljettajan kuljetettavaksi.

Keskustelua mahdollisuudesta siirtyä kiinteistön haltijan järjestämään lietteiden kuljetukseen on herättänyt myös EU:n jätedirektiivi, jossa lietettä ei enää määritellä yhdyskuntajätteeksi, jolloin se ei myöskään kuuluisi kunnan vastuulle. Voimassa olevassa ja eduskunnan käsittelyssä olevassa esityksessä jätelain muuttamiseksi, lietteet säädetään kuitenkin edelleen kunnan järjestämisvastuulle. Jätedirektiivi tai muu EU:n lainsäädäntö ei sääntele jätekuljetusten järjestämistapaa, vaan se on kansallisen lainsäätäjän harkinnan varassa. Jotta lietteenkuljetusasiassa voitaisiin ratkaista toisin ja palata kiinteistön omistajan järjestämään lietteenkuljetukseen, edellyttäisi se jätelain muuttamista asiaa koskevien säädösten osalta.

Alueellinen jätehuoltoviranomainen on vuosina 2018 ja 2020 kehottanut myös Pälkäneen alueella liittymättömiä kiinteistöjä liittämään kiinteistönsä kunnan järjestämään sako- ja umpikaivolietteen kuljetukseen. Käytännössä tämä on tarkoittanut, että kiinteistön sako- ja umpikaivolietteen tyhjennys on tullut tilata Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n kautta. Pälkäneen kunnan alueella on kuitenkin ollut vielä vuonna 2021 yli 300 kiinteistöä, jotka eivät ole liittyneet järjestettyyn jätteenkuljetukseen sako- ja umpikaivolietteen osalta.

14.4.2021 § 18 tekemällään päätöksellä alueellinen jätehuoltolautakunta on päättänyt laittaa Pälkäneen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa vireille jätelain 126 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisen valvontamääräyksen antamista koskevan asian. Valvontamääräyksellä Pälkäneen kunnan ympäristönsuojeluviranomaista pyydetään velvoittamaan liittymättömien kiinteistöjen omistajia liittämään kiinteistönsä kunnan järjestämään sako- ja umpikaivolietteen kuljetukseen sakon uhalla.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 19 § 11.

Valmistelu ja lisätiedot:

Elina Heinonen, ympäristönsuojelusihteeri
p. 040 829 1178, elina.heinonen@palkane.fi

Esitys

Kunnanjohtaja:

Kunnanhallitus päättää

1. ottaa tiedoksi kuntalaisaloitteen vastauksen.
2. todeta, että aloite ei johda toimenpiteisiin ja se on loppuun käsitelty.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.